

Regeringen vil løbende overvåge udviklingen på arbejdsmarkedspensionsområdet, bl.a. på baggrund af Pensionsmarkedsrådets analyser, og tage yderligere initiativer, såfremt der viser sig et behov derfor.

Forhandling

Aage Frandsen (SF):

Som det jo hører sig til, vil jeg indledningsvis takke statsministeren og økonomiministeren for besvarelsen. Jeg går ud fra, at der er tale om en arbejdsdeling ministrene imellem, for det siger sig selv, at jeg har mest grund til at takke økonomiministeren.

Det er selvfølgelig ikke, fordi besvarelsen går ret meget i vores retning med hensyn til at handle og gøre noget nu, men ideen om et pensionsmarkedsråd kan være værd at tage med. Derimod har vi svært ved at se, at ændringerne af ATP åbner ret meget for direkte indflydelse. Med hensyn til pensionskasserne er jeg selvfølgelig enig med økonomiministeren i, at det er vigtigt at opfordre arbejdsmarkedets parter til at gøre noget. Spørgsmålet er så, hvad der skal ske, hvis de ikke vil gøre noget, men det vender jeg tilbage til.

Det siger sig selv, at når vi diskuterer disse ting her, så er det, fordi det er noget, som altid har vores opmærksomhed, men det siger også sig selv, at det ikke er os, der har fundet på den diskussion, for vores historie går ikke engang 40 år tilbage i tiden, og vi anerkender gerne, at de to repræsentanter for regeringen, som står for besvarelsen i dag, har en arv med hensyn til at diskutere demokratisering af økonomien og arbejdslivet, der går længere tilbage, nemlig Socialdemokratiet i forbindelse med arbejderbevægelsen og Det Radikale Venstre i forbindelse med andelsbevægelsen. Det vil jeg opholde mig lidt ved i det efterfølgende.

De initiativer med hensyn til økonomisk demokrati, der blev taget i 1970'erne, blev jo først og fremmest taget af Socialdemokratiet og SF. Efter vores opfattelse begik man bare fra Socialdemokratiets side den store fejl, at man i alt for ringe grad lagde vægt på demokrati fra ned og på deltagerdemokrati. Der var med andre ord for meget økonomi og for lidt demokrati i det. Men i de synspunkter, der kom fra Socialdemokratiet dengang, var der visse perspektiver – i modsætning til i dag, fristes jeg næsten til at sige.

Jeg vil illustrere Socialdemokratiets holdning i 1970'erne med et citat: »Vi siger, at de, der skal bestemme, det er dem, der har et folkeligt grundlag, først og fremmest arbejderbevægelsen.«

Og om lønmodtagerfondene hedder det videre i samme stykke, at det vil »nødvendiggøre nye valgprocedurer, så man på virksomhedsplan og på amtsligt plan direkte vælger lønmodtagerrepræsentanter.«

Jeg ved ikke, om statsministeren genkender citatet. Det var statsministeren, der i 1970'erne som daværende LO-økonom gav udtryk for nogle perspektiver med hensyn til økonomisk demokrati og altså også direkte demokrati, på samme måde som statsministeren, før han blev statsminister, talte meget om ansvarssamfundet, og her mener vi også det er relevant at fremføre spørgsmålet om direkte indflydelse, for ansvar og indflydelse hænger jo netop sammen.

Det andet regeringsparti, der er tale om her, har også traditioner, og jeg ved, at Det Radikale Venstre gerne fremhæver disse traditioner. Man fremhæver gerne, at man i 1927 som det første parti fremsatte et forslag om overskudsdeling, og jeg vil også her bringe et citat. Det er fra 1930 – så langt tilbage skal man for at finde røde tendenser hos Det Radikale Venstre – og det lyder sådan:

»Men dernæst har Det Radikale Venstre taget til orde for, at ejendomsretten til storbedrifterne efterhånden må gå over til de mennesker, der under en eller anden form er knyttet til virksomhederne. De fleste og største af de virkelig betydelige bedrifter ejes nu af aktionærer. Aktierne er børspapirer, der går fra hånd til hånd; mange af aktionærerne har ingen anden tilknytning til bedriften end det papir, der giver dem ret til en vis del af dens udbytte. Det er vor opfattelse, at disse aktieselskaber bør blive en art andelsforeninger, i hvilke de, der har sat penge i virksomheden, mødes med dens direktører, dens funktionærer og de arbejdere, der gør det daglige arbejde i bedriften.«

Således udtrykte P. Munch sig i 1930, og igen må man spørge, hvad der er blevet af disse smukke tanker om medarbejderindflydelse i virksomhederne.

Der er også tale om, at disse to partier i et samarbejde med SF tidligere har kunnet være enige om noget med hensyn til dette. I 1986 var der f.eks. enighed om at afgive en beretning til Folketinget, som netop vedrørte spørgsmålet om demokratisering af økonomien og arbejds-